

3 Landschap & Natuur

*Moerasbos in de
Bovenpolder met uitzicht
op de kerktoren Delft.*

3 Landschap & Natuur

Oude molen; overgang van
Benedenpolder (rechts) naar
Bovenpolder (links)

UITERST RECHTS
Slikgebied Bovenpolder

HUDIGDE SITUATIE

3.1 Water

Water nu

De afwateringsstructuur op het bedrijf wordt gevormd door hoofdwatgangen, perceelssloten en greppeltjes.

De hoofdwatgang heeft de functie van doorvoer van water dat vanuit nabij gelegen polders het gebied binnen komt en van afvoer van water vanuit de polder zelf, aangevoerd door de gebiedssloten en greppeltjes. De kwaliteit van het water is de laatste jaren verbeterd, al is het water nog steeds voedselrijk.

De (wat kleinere) sloten tussen de percelen bevatten altijd water van een redelijk goede kwaliteit. Voor de waterbeheersing in het gebied als geheel vormen de sloten het verdeel- en afvoernetwerk.

De greppeltjes zijn zeer smalle sleufjes (ca. 20 cm breed) waarmee de detailontwatering op perceelsniveau naar behoefte geregeld wordt. Op het bedrijf van Duijndam zijn de uiteinden van de greppeltjes voorzien van afsluitbare dekseltjes. Bij hoog slootpeil in het voorjaar worden deze gesloten, zodat de percelen droog blijven en de grasgroei niet vertraagd wordt door te hoge waterstanden. Als de percelen te nat zijn (na langdurige regenval) en het slootpeil even lager is na intensieve bemaling wordt overtollig water afgelaten.

Het peilbeheer (vastgelegd in het oude peilbesluit) was tot nu toe gericht op een relatief hoge waterstand in de zomer omdat dan de gewassen snel groeien en veel water verdampt, en een lage stand in de winter, als er weinig water

nodig is voor de grasgroei. In het voorjaar wordt enkele dagen extra gemalen, zodat het water, dat plaatselijk op het maaiveld staat, via de greppeltjes wordt afgevoerd. Hiertoe worden de dekseltjes aan de uiteinden van de greppeltjes geopend. De lage grondwaterstanden leiden – met name op de veenhoudende klei – tot doorluchting van de bodem, waardoor het veen verteert. Feitelijk verdwijnt daarbij koolstof (CO_2) en ook een deel van de stikstof in de lucht. Door deze omzetting daalt de bodem geleidelijk. De bodemdaling bedraagt in de Polder van Biesland overigens maar een kwart van de bodemdaling in de veenweidegebieden waar het veen aan de oppervlakte ligt.

De afwateringsstructuur op het bedrijf wordt gevormd door hoofdwatgangen, perceelssloten en greppeltjes.

Het peilbeheer was tot nu toe gericht op een relatief hoge waterstand in de zomer en een lage stand in de winter. Dit leidt tot doorluchting van de bodem, waardoor het veen verteert. Daardoor daalt de bodem geleidelijk, een typisch probleem van het veenweidegebied.

LINKS
Waterkansenkaart

TOEKOMSTIGE SITUATIE

Water bij natuurgerichte bedrijfsvoering

Voor een gevarieerde plantengroei op de oevers is het wenselijk om in de winter een wat hoger peil aan te houden en in het zomerhalfjaar (niet noodzakelijkerwijs het hele zomerhalfjaar) juist een wat lager peil. Bij een lager peil in de zomer hebben meer oeverplanten de kans om op droogvallende plaatsen te kiemen, terwijl bij een hoger peil in najaar en winter strooisel van afgestorven planten naar elders wordt afgevoerd, zodat de vegetatie niet wordt verstikt en vervuigt. Een vitale oevervegetatie is van groot belang voor de fauna en voor de vastlegging van de oevers. Voor het natuurgerichte bedrijf wordt daarom uitgegaan van een vast peil voor de gehele Polder van Biesland (één peilgebied) en wordt het lage winterpeil afgeschaft (dit wordt in het nieuwe peilbesluit opgenomen). Mede afhankelijk van de weersituatie (neerslag en verdamping) zal het feitelijke peil schommelen rond dit vaste peil. De ontkoppeling van het peilbeheer van het in agrarische gebieden gebruikelijke beheer levert hier landbouwkundig weinig problemen. In de eerste plaats heeft het slootpeil maar betrekkelijk weinig invloed op de grondwaterpeilen in de graslanden; in de tweede plaats vindt er regulatie plaats via de greppels met de afsluitbare dekseltjes.

Het vaste, maar gemiddeld hogere slootpeil heeft wel een iets kleinere piekbergingscapaciteit tot gevolg (ca. 5000 m³).

Een aantrekkelijk perspectief voor de lange termijn bij duurzame handhaving van een vast peil, met name in de laaggelegen graslanden, is dat een situatie wordt bereikt, waarbij de bodemdaling en veenvorming op de vernatte graslanden elkaar in evenwicht houden.

In de natuurgerichte bedrijfsvoering ontvangen de natste percelen nog maar een geringe hoeveelheid mest en komt de grasgroei pas laat in het seizoen op gang. Voor de weidevogels heeft dit veel voordelen: plas-dras-situaties, die van belang zijn voor steltlopers in winter en voorjaar, komen meer voor. Nadeel is dat de kwaliteit van het gras als voer voor de koeien terugloopt.

De kwaliteit van het water op het natuurgerichte bedrijf verbetert geleidelijk, omdat de mestgiften op de percelen lager zijn. Doordat langs de hoofdwatgangen brede natuurvriendelijke oevers worden aangelegd, wordt door de oevervegetatie en de daarbij horende levensgemeenschap ook meer voedingsstoffen uit het water opgenomen. Na het maaien van de oevers wordt het materiaal afgevoerd en gecomposteerd. Verder zal het baggeren worden geïntensiveerd, hetgeen ook bijdraagt aan een betere waterkwaliteit (afvoer van voedselrijk slib).

Om natuurontwikkeling van natte hooilanden en verlanding te bevorderen, wordt gekozen voor een vast polderpeil. Dat heeft ook meer (permanente) waterberging in najaar en winter als voordeel.

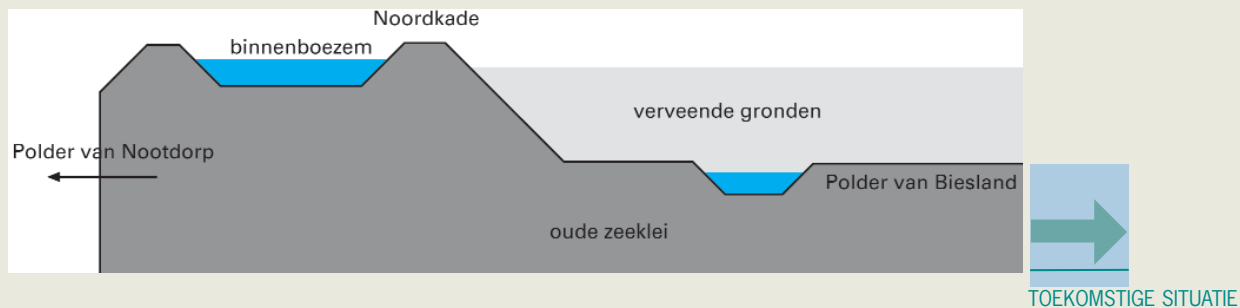
Groot voordeel bij langdurige handhaving van een vast peil is dat op den duur een evenwichtssituatie wordt bereikt, waarbij de bodemdaling en veenvorming elkaar in evenwicht houden.

Patrijzen

Zomertalingen

Slootpeilschommelingen zijn bepalend voor de kwaliteit van water- en oevernatuur. Als in het zomerhalfjaar (als er verdampingsoverschotten zijn) het peil van nature lager staat dan 's winters, valt er een strookje van de oeverbodem droog. Daardoor kunnen oeverplanten die daarvan afhankelijk zijn om te kiemen een nieuwe generatie vormen en kan de oevervegetatie vitaal gehouden houden. Dat is behalve voor de oevernatuur ook belangrijk voor het tegengaan van erosie van de oevers!

Weer andere oeverplanten, zoals de Dotterbloem en de Gele lis, hebben drijvende zaden. Deze

planten vestigen zich dan ook alleen op de waterlijn. Bij het tot nu toe al te beheerste waterpeil ziet men die planten – als er al planten staan – maar op één lijntje. Als de waterlijn zich door neerslag en verdamping geregeld op een andere plaats bevindt, neemt de vestigingsruimte van deze mooie oeverplanten dus aanzienlijk toe. Peilverschillen van bijvoorbeeld 35 cm scheppen zo een fraai begroeide oeverzone van ca 1 meter als de helling van de oever nog betrekkelijk steil is, bijvoorbeeld 1:3. Bij flauwer hellende oevers is die ruimte nog aanzienlijk groter.

Referentiebeeld van goed begroeide oever van een hoofdwatgang, met veel biomassa (Riet, Kleine en Grote Lisdodde en Heen; Thijssvaart, TUwijk, Delft).

Foto van een van de medewerkers van WL Delft, genomen tijdens een excursie t.b.v. medewerkers van het WL/Delft

HUIDIGE SITUATIE

3.2 Landschapselementen

Aanwezige (streekeigen) landschapselementen zijn: natte hoeken in graslanden, poldersloten, slootkanten, moeras (open water en moerasbos) en slik.

Deze landschapselementen geven de Polder haar herkenbare karakter maar belemmeren een efficiënte grootschalige bedrijfsvoering.

Landschapselementen nu

Zoals gezegd is de Polder van Biesland nog steeds een min of meer gaaf open agrarisch gebied met een karakteristieke opstrekend kavelpatroon, temidden van oprukkend stedelijk groen en bebouwing. Geleidelijk dreigt echter het minimumareaal van dit open landschap bereikt te worden, waardoor de belevingswaarde sterk afneemt.

De overgangen naar het aangrenzende bos zijn hard, dat wil zeggen zonder geleidelijke overgang met ruigte en struweel (resp. zomen en mantels). Naarmate het bos verder uitgroeit, zal de beleving van de openheid verminderen.

De beplanting met populier langs de ontsluitingswegen en langs de Virulydijk heeft eveneens een negatief effect op de openheid en is niet streekeigen.

De bebouwing langs de Noordeindseweg is deels karakteristiek en herinnert eraan dat deze weg in het verleden de ontginningsas vormde voor het agrarisch grondgebruik. Het restant van de molen verwijst naar bemaling en staat daarmee symbool voor de polder. De grote verschillen in het niveau van de waterstand tussen de bovenpolder en de benedenpolder, duidelijk zichtbaar vanaf de Noordeindseweg, benadrukken het traditionele polderpeilbeheer.

Aanwezige (streekeigen) landschapselementen zijn: natte hoeken in graslanden, poldersloten, slootkanten, moeras (open water en moerasbos) en slik. De totale oppervlakte van deze elementen bedraagt 7 hectare, met name in de Bovenpolder.

Landschapselementen bij natuurgerichte bedrijfsvoering

Uitgaande van een totaal bedrijf van 100 hectare is op het bedrijf van Duijndam ruimte voor 10 hectare landschapselementen die voor financiering uit het fonds in aanmerking komen. Hiervan is 7 hectare reeds aanwezig

Mede voor de ecologische en recreatieve kwaliteit van het gebied wordt een aantal nieuwe, streektypische landschapselementen een plaats gegeven. Daarbij wordt aansluiting gezocht bij landschapsstructuren in het aangrenzend gebied. Nieuwe, nu nog ontbrekende of slecht ontwikkelde elementen zijn:

- ❖ sloten met natuurvriendelijke oevers;
 - ❖ verbrede en uitgediepte dwarssloten, mede ten behoeve van de overwinteringsmogelijkheden van vissen;
 - ❖ bosrand met mantel- en zoomvegetatie (op grond van Staatsbosbeheer);
 - ❖ moerasbosrand met moeras- en ruigtekruiden;
 - ❖ soortenrijke, grazige stroken langs de akkers;
- Verder wordt het areaal slikgebied uitgebreid met een strook langs de zuidoostelijke rand van de Benedenpolder. Het bestaande slikgebied wordt voor een 0,5 hectare meegeteld als landschapselement. Tevens wordt een extra zuiveringsmoeras (helofytenfilter) aangelegd aan de noordoostkant nabij een inlaatpunt, en een extra wandelpad.

Deels worden deze nieuwe elementen ontwikkeld uit bestaande. De totale oppervlakte aan landschapselementen wordt hiermee met 3 hectare uitgebreid.

In aanvulling op de maatregelen op het natuurgerichte bedrijf zelf kunnen de landschapselementen

op de gronden van het Staatsbosbeheer worden ontwikkeld zodat er meer samenhang in het gebied als geheel ontstaat. De ecologische kwaliteit van de bovengenoemde bosrand zou worden gestimuleerd door over een breedte van circa 10 meter de bomen te kappen. Het Staatsbosbeheer staat hier in principe positief tegenover. Staatsbosbeheer wil verder op hun gronden nog moeraselementen toevoegen aan het plan; hierin was ook voorzien in de laatste planherziening voor het Bieslandse bos. In de opzet van het natuurgerichte bedrijf zou het beheer van de moerassen en de graslanden van Staatsbosbeheer door Jan Duijndam kunnen worden uitgevoerd. Dit moet nader worden overlegd. Het Staatsbosbeheer heeft ook een aantal kades in het gebied die jaarlijks gemaaid of beweid kunnen worden. Deels zijn deze kades begroeid met populieren. Nu zijn deze kades nog in gebruik bij andere grondeigenaren, maar op termijn heeft het de voorkeur (mits hier overeenstemming over kan worden bereikt) om deze kades onder te brengen bij het natuurgerichte bedrijf, omdat dan een extensief beheer is gewaarborgd.

Nieuwe landschapselementen zijn: natuurvriendelijke oevers, visoverwinteringsplaatsen, bosrand met mantel- en zoomvegetatie, moerasbosrand en grazige stroken langs de akkers. Het slikgebied wordt uitgebreid en er wordt een helofytenfilter aangelegd.

TOEKOMSTIGE SITUATIE

LINKS

Sloot met Moerasvergeetmij-nietje

MIDDEN

Sloot met Watergentiaan en Holpijp

RECHTS

Sloot met Pijlkruid en Watergentiaan

De boer met het natuurgerichte bedrijf wordt volgens de filosofie van Boeren voor Natuur beloond voor het handhaven of verder ontwikkelen van deze landschapselementen, net als voor de natuurgerichte beheer op het landbouwbedrijf, zodat deze 'groene dienst' blijft bestaan.

HUDIGE SITUATIE

Natuur en Landschap

Natuur en Landschap

TOEKOMSTIGE SITUATIE

	paardenweide		terrasoever
	matig bemest grasland met onbemeste randen		poel
	licht bemest grasland met onbemeste randen		wandelpad
	wintergraanakker		helofytenfilter
	slikgebied		verbrede en verdiepte sloot
	slikstrook		wegberm
	moerasbos met mantel		sloot met natuurvriendelijke oevers
	geriefbosje		overwinteringsplaats voor vissen

HUIDIGE SITUATIE

3.3 Dieren

Dieren nu

De weidevogels bereiken nu al een zeer hoge dichtheid in de polder. In totaal gaat het om ongeveer 400 broedparen van soorten als Grutto, Tureluur, Kievit, Scholekster en watervogels.

Ook de aanwezigheid van zoogdieren zoals de Bunzing, Wezel, Hermelijn en Vos zijn opmerkelijk.

De weidevogels bereiken een zeer hoge dichtheid in de polder (zie figuur). In totaal gaat het om ongeveer 400 broedparen van soorten als Grutto, Tureluur, Kievit, Scholekster en watervogels. Het broedsucces is ook zeer aanzienlijk. De biologische bedrijfsvoering en de uitgestelde maaidata dragen bij aan de gunstige trends in de populatieontwikkeling van de weidevogels. Terwijl in grote delen van Nederland de weidevogels zeer sterk achteruitgaan, blijkt dit in Biesland nauwelijks het geval te zijn. Enige uitzondering daarop is de Veldleeuwerik, een soort die landelijk zeer sterk afneemt en ook in Biesland nagenoeg is verdwenen. Als foerageergebied is het gebied van belang voor Ooievaar en Lepelaar.

De betekenis van het microreliëf in sloten, slootkanten en greppels is van groot belang voor de fauna. Weidevogelpullen gebruiken, afhankelijk van de vochttoestand van het grasland, een fijnkorrelige structuur van hoger en lager gras en schaars begroeide stukjes en slikkanten van droogvallende sloten. Dit heeft enerzijds te maken met een diversiteit aan fourageermogelijkheden, maar ook voorkomen van onderkoeling van de kuikens in hoog nat gras of juist het wegschuilen van de jongen in hoog gras wanneer roofdieren in aantocht zijn.

Als overwinteringgebied vervult het gebied een belangrijke functie voor o.a. Smient, Wintertaling, Goudplevier, en diverse soorten ganzen.

Verzameld door Bertus Laros (jaarlijkse inventarisatie voor het verslag "De vogels van Delft en omgeving" van de vogelwerkgroep van de Vogelwacht Delft en Omstreken)

Beneden Polder, voorjaar 2002

Mede door de gevarieerde omgeving is de polder rijk aan zoogdieren, waaronder ook minder algemene soorten. Regelmatig worden hier Bunzing, Wezel, Hermelijn en Vos waargenomen.

LINKS
Veldleeuwerik

RECHTS
Grutto

TOEKOMSTIGE SITUATIE

Dieren bij natuurgerichte bedrijfsvoering

Netto betekent de omschakeling naar natuurgericht bedrijf winst voor de fauna in het gebied. Door bij de aanleg van nieuwe elementen specifiek te sturen op een verbetering van de samenhang in het landschap zullen de faunistische waarden verder kunnen toenemen. Met name bodembewonende diergroepen zullen daarvan profiteren. Door een toenemend volume aan natuurelementen in het landschap is het tevens denkbaar dat grotere diersoorten, die een grootschaliger gebruik maken van het landschap, zich gaan vestigen. Daarbij valt te denken aan Bruine Kiekendief, Ooievaar en Ree.

De extensivering van een deel van de graslanden zal wel tot gevolg hebben dat weidevogels als Grutto en Kievit wat minder hoge dichtheden bereiken. Hier staat tegenover dat in de natste gedeelten van extensief hooiland een zeer kritisch weidevogel als de Watersnip kansen krijgt. Op de wintergraanakkers is de vestiging van Gele kwikstaart, Veldleeuwerik en Patrijs te verwachten. De aan te leggen natuurvriendelijke oevers zijn van groot belang voor libellen, amfibieën, broedvogels (eenden en kleine moerasvogels als Rietgors en Rietzanger), en foeragerende moerasvogels (Ooievaar, Roerdomp en wellicht Purperreiger).

Het verbreden van de sloten is in het voordeel van Lepelaar, Fuut en duikeenden (o.a. Kuifeend en Tafeleend). Voor de duikeenden is ook het uitdiepen van sloten van belang, evenals voor de waterfauna, omdat het betere overwinteringkanalen biedt (vissen).

Voor doortrekkende steltlopers zijn nieuwe plasdras-situaties (slik) belangrijke voedselgebieden; dat geldt ook voor broedende weidevogels, vooral

aan het begin van de broedtijd voordat de territoria worden gevestigd, en later in het broedseizoen wanneer de jongen wat groter zijn.

De nieuwe bosrand levert een scala van mogelijkheden voor struweelvogels (o.a. Bosrietzanger, Grasmus en Spotvogel), zoogdieren (vleermuizen, marterachtigen, muizen) en insecten (vlinders).

Insecten

Microreliëf langs slootkanten is van groot belang voor de insectenwereld, en dan met name de soorten die op de bodem leven als bijvoorbeeld krekels en sprinkhanen. Van de soorten die in laagveenpolders voorkomen gebruikt het Gewoon spitskopje de stengels van moerasvegetatie van riet, zeggen en russen om de eieren in af te zetten. De Veenmol graaft zijn holletje in de slootkant, zo'n 10 cm boven het wateroppervlak, terwijl het Zanddoorntje juist voorkomt op schaars begroeide, droge zandige kopjes zoals deze langs sloten kunnen ontstaan bij het geregeld uitdiepen. Op nog drogere plekken, bijvoorbeeld langs dijken kan de Bruine sprinkhaan worden aangetroffen.

De omschakeling naar natuurgericht bedrijf betekent winst voor de fauna in het gebied.

De verwachting is dat zelfs meer bereikt zal worden dan de natuurdoelen zoals die nu in het beleid voor het gebied geformuleerd zijn (zie bijlage).

Akkeronkruiden waaronder
Klaproos en Echte Kamille
PAGINA 53
Bloemrijke hooiweide met
o.a. Grote Ratelaar en
Echte Koekoeksbloem

HUDIGDE SITUATIE

*De grasland-
vegetatie is in de
huidige situatie
matig soortenrijk.
De slootvegetatie
is op veel
plaatsen goed
ontwikkeld.*

3.4 Planten

Plantengroei nu

Bezien door de bril van de natuurbeheerder is de graslandvegetatie op het bedrijf matig soortenrijk. In vergelijking met graslanden op gangbare landbouwbedrijven (ingezaaide kunstweiden die veel zwaarder bemest worden) zijn de graslanden echter bloemrijk en gevarieerd. In het voorjaar is er bloei van Pinksterbloem, Boterbloem, Veldzuring en diverse grassoorten. Het gaat om een soorten-samenstelling die tot voor enkele tientallen jaren overal in de polders gangbaar was. Bijzondere soorten van halfnatuurlijk grasland ontbreken. Het voorkomen van grassen als Mannagras en Geknikte vossenstaart wijzen op natte delen in het land.

Die delen van het bedrijf die nu reeds als landschapselement zijn ingericht vertegenwoordigen een wisselende botanische waarde.

De slootvegetatie is op veel plaatsen goed ontwikkeld. Met name de kleinere sloten zijn gevarieerd en herbergen soorten die hier verwacht mogen worden. Opvallend is dat, mede door het vrij extensieve beheer, er veel verschillende soorten planten in deze sloten te vinden zijn. Onder een zwaarder bemestingregime zou het water in de sloten veel meer voedingsstoffen bevatten en zouden waarschijnlijk slechts enkele plantensoorten overheersen. Kleisloten met een overvloedige begroeiing met Watergentiaan en andere waterplanten als Pijlkruid en Holpijp komen veel voor. Langs de bredere watergangen zijn de oevers begroeid met soorten die hier van nature thuis horen; onder andere Zwanenbloem, Heen, Kattenstaart en Riet.

Bij de natuur-gerichte bedrijfsvoering zal de botanische kwaliteit van de graslanden verder toenemen.

Plantengroei bij natuurgerichte bedrijfsvoering

Afhankelijk van de bodem, de bemestingsintensiteit en het landbouwkundig beheer zal de botanische kwaliteit van de graslanden nog verder toenemen. Vooral op de te extensiveren graslanden aan de zuidoostkant (waar vochtindicerende grassoorten reeds nu veel voorkomen) ontstaan bloemrijke hooiweiden van het

Dotterbloemverbond (associatie van Echte koekeksbloem en Gevleugeld hertshooi) en het Zilverschoonverbond (associatie van Geknikte vossenstaart). De oppervlakte hiervan bedraagt na verloop van tijd zo'n 13 ha. Ook op de overige graslanden, die slechts matig bemest worden, is een toename van het aantal plantensoorten te verwachten. Doordat de randen van alle percelen (langs de sloten) over een breedte van 3 meter niet meer worden bemest, ontstaan ook hier vegetatietypen van het Dotterbloemverbond (12 hectare). Het verschralingproces verloopt geleidelijk en vraagt de nodige tijd. Het kan wel enkele tientallen jaren duren voordat extensief beheerde graslanden hun maximale soortenrijkdom hebben bereikt. Dit houdt enerzijds verband met langzame veranderingen in de bodem en anderzijds met het gegeven dat zaden van graslandplanten vaak niet in de zaadbank overleven en op de een of andere manier van elders het gebied moeten zien te bereiken. Door het grote aantal graslandplanten zullen de graslandpercelen het grootste deel van het vegetatie seizoen een kleurrijke aanblik bieden.

Op de natuurvriendelijke oevers wordt in de toekomst een gevarieerde moerasvegetatie aangeplant met veel soorten van de Rietklasse, waarvan de meeste nu ook al in de polder te vinden zijn.

De structuur wordt echter veel fraaier en deze brede oevervegetatie biedt veel mogelijkheden voor de vogels en andere fauna.

Ook de botanische kwaliteit van de kleinere sloten zal nog verder toenemen door de vermindering van de mestgiften en door de afvoer van het maaisel van de sloten en door frequenter (eens per 3 jaar) te baggeren.

Op de slikken is een permanente pionierbegroeiing te verwachten, die in stand blijft doordat het slik 's winters lange tijd onder water staat. Op de wintergraanakkers zullen zich akkeronkruiden vestigen; ook hier zal het enige tijd duren alvorens de karakteristieke soorten de weg hebben gevonden. Het gaat om onkruiden die de nationale driekleur vertegenwoordigen: rood (Klaproos), wit (Echte kamille) en blauw (Korenbloem). Ook zeldzame soorten van de kleiakkers kunnen hier verschijnen, zoals Spiesleeuwenbek en Naaldenkervel.

Bij een goed bosrandbeheer, waarbij de aangrenzende aanplant over een brede strook van bijvoorbeeld 10 meter wordt teruggezet, kunnen soortenrijke randen ontstaan met gemeenschappen van de Klasse der natte strooiselruigten en van de Klasse der nitrofiële zomen, met overgangen naar de associatie van Grauwe wilg. De gevarieerde structuur van deze rand vormt de basis voor een rijk vogel- en insectenleven.

Op de licht bemeste graslanden ontstaan bloemrijke hooiweiden, en ook op de matig bemeste graslanden is een toename van het aantal plantensoorten te verwachten. De randen van alle percelen langs de sloten worden over een breedte van 3 meter niet bemest. De gradiënt die zo op ieder perceel ontstaat biedt veel kansen op een grotere soortenrijkdom.

Samenvattend gaat het om de volgende natuurdoeltypen:

- ❖ bloemrijke hooiweiden
- ❖ bloemrijk grasland
- ❖ moerasvegetatie
- ❖ soortenrijke watervegetatie van kleine, zoete wateren
- ❖ slikvegetatie
- ❖ akkeronkruiden
- ❖ struweel en kruiden van boszomen
- ❖ oevervegetaties

(zie ook de bijlagen)

LINKS

Passanten in de Bovenpolder

RECHTS

Polder van Biesland centraal
in verstedelijkt gebied

HUIDIGE SITUATIE

3.5 Landschapsbeleving

Landschapsbeleving nu

De polder van Biesland vormt een belangrijk uitloopgebied voor de stedeling. Vooral de afwisseling tussen bosgebied, recreatieplassen en landbouwactiviteiten wordt gewaardeerd. Deze verscheidenheid van nieuwe en historische landschappen levert een meerwaarde voor de beleving van het gebied.

De recreatiegebieden met hun uitgebreide wandel- en fietspadennetwerk rondom de polder van Biesland worden druk bezocht, vooral door omwonenden uit de gemeenten Delft Pijnacker-Nootdorp en Den Haag. Wandelen en fietsen zijn populair. Rondom de plassen (Delftse Hout en Dobbeplas) vindt intensieve recreatie plaats. Daar wordt bij mooi weer ook gezwommen en gesurft. De bosgebieden Balij en Bieslandse Bos trekken minder bezoekers. Deze gebieden zijn ook minder bekend bij recreanten (Recreatieonderzoek Dobbeplas).

Ondanks de nabijheid van de snelweg en de stedelijke bebouwing van Den Haag en Delft is het nog betrekkelijk rustig. De landbouwenclave in de polder van Biesland versterkt die sfeer van rust. De landbouwactiviteiten in de polder dragen sterk bij aan de identiteit van het gebied. Het straalt een zekere authenticiteit uit; er is hier nog een 'echte' boer aan het werk, met koeien die in het weiland grazen. Dit beeld is vooral voor de stedeling een aantrekkelijke verwijzing naar het platteland van vroeger.

De uitgestelde maaidatum maakt de graslanden

aantrekkelijk voor verschillende soorten weidevogels, en daarmee voor vogelliefhebbers. De meeste recreatieactiviteiten vinden plaats langs de rand van de polder. In de Bieslandse Bovenpolder loopt een half verhard wandelpad door het weiland. Dit pad, een oud kerkenpad dat onderdeel uitmaakt van een NS-wandelroute, geeft de wandelaar de mogelijkheid om langs de koeien en de schapen te lopen. Op die manier wordt de beleving van het landbouwgebied versterkt.

Recreatie

TOEKOMSTIGE SITUATIE

Landschapsbeleving bij natuurgerichte bedrijfsvoering

De ligging van de polder van Biesland in een recreatiegebied biedt uitstekende mogelijkheden om aan te sluiten op bestaande wandelroutes. Voor de recreant betekent dit een extra dimensie in de beleving van het gebied. Meer mensen genieten ervan en er ontstaat meer draagvlak voor het behoud. Naast de bestaande, waardevolle recreatiegebieden wordt er een extra recreatieve mogelijkheid geboden in de vorm van recreatief medegebruik van het agrarisch gebied. Er is een aantal afwegingen gemaakt om de recreatiedoel-einden optimaal te laten integreren met landbouw en natuur.

Natuur onderweg

Een natuurgerichte bedrijfsvoering betekent vershraling van delen van het land (meer gevarieerde percelen) en een toename van de soortenrijkdom. Voor de recreant betekent deze verrijking van flora en fauna een extra kwaliteit. De wandelroutes worden aantrekkelijk gemaakt, doordat slikgebieden en natuurvriendelijke oevers zoveel mogelijk in het zicht van de wandelaar worden gebracht. De wandelpaden lopen grotendeels langs akkerranden. Deze akkerranden zijn vaak schuilplaatsen voor kleine dieren. Bovendien worden deze randen niet bemest, waardoor de onkruiden zich juist hier goed kunnen ontwikkelen. De jaargetijden komen bovendien (door kleur- en structuurverschillen) beter in het landschap tot uitdrukking.

Rust voor mens en vogels

In het noordoostelijk deel van de polder van

Biesland zijn schuwe vogelsoorten, zoals Lepelaar en Smient, in groten getale gesignaleerd. Deze vogels worden gemakkelijk verstoord. Hier vinden we dan ook geen wandelpaden; de paden liggen aan de randen van de polder, op enige afstand van de plekken waar zich de meeste weidevogels ophouden: in het noordwesten parallel aan de bosrand (35 meter van de bestaande bosrand) en in het noordoosten in de oksel van de dijk. Hier kan men in de nabije luwte van de bomen en struiken of de dijk genieten van het weidse uitzicht over het boerenland en kijken naar grazende koeien of bijzondere weidevogels. De schuwe wintergasten worden dan niet verstoord door de bezoekers. Voor het uitlaten van honden is het wandelpad niet geschikt. Bruggetjes in de vorm van roosters over het water bemoeilijken de toegankelijkheid voor honden. In andere delen van het omliggende gebied zijn overigens voldoende mogelijkheden om met honden te wandelen.

Spanning en variatie

Wandelen door het weiland is een spannende ervaring, je begeeft je op het land van een ander, dicht langs de koeien. De recreant die deze ervaring wil aangaan, zal hierin niet teveel gestuurd willen worden. De nieuwe paden door het weiland zijn geen onderdeel van een bestaande route, er zijn geen bewegwijzeringborden en/of informatieborden, waarmee recreanten naar de paden toe worden geleid. Het wandelpad door het weiland wordt zo een ontdekking. Bovendien wordt voorkomen dat de rust en openheid worden verstoord, doordat er teveel mensen gebruik maken van het pad. Het wandelpad is half verhard en ligt op maaiveldhoogte, zodat het pad visueel onderdeel vormt van het weiland.

Nieuwe wandelpaden sluiten aan bij bestaande wandelroutes. Mogelijkheden voor intensievere recreatie worden gericht en selectief benut, afhankelijk van de aanwezigheid van schuwe vogelsoorten en de behoefte van de recreant om openheid en rust te ervaren.

Kerkenpad

HUDIGE SITUATIE

Delftse Hout

*'Zwevend plateau,
langs het Virulypad'*

TOEKOMSTIGE SITUATIE

Van boven gezien

De Benedepolder ligt ongeveer 2,5 meter lager dan de omgeving. Vanaf de zuidelijke kade (het Virulypad) is dit verschil in hoogte duidelijk merkbaar. Dit contrast tussen hoog en laag kan goed worden ervaren vanaf een observatiepost in de vorm van een 'zwevend' plateau aan het Virulypad. Deze fungeert als rustplek voor wandelaars en fietsers en biedt een plek om uit te kijken, vogels te spotten en van het landschap te genieten. Men kan er zitten en er staan informatieborden met daarop gegevens over de (natuur)waarden van de polder.